

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR.

HADI SEGEDELEM KÉRÉS A HÉT ÉVES HÁBORÚK S A FRANCZIA HÁBORÚK IDEJÉBŐL. 1756—1815.

I.

STEN áldja meg kegyelmeteket! Szerencsétlen valék, hogy a mult holnapban szép számosan tartott generalis gyűlésben akkori súlyos nyavalyám miatt elejekben nem adhattam kormányozásom alá bizott tekintetes Nemes vármegyék statusáinak kegyelmes országgló király asszonyunk ő felsége ősi tartományinak, 's azok között főképen édes Magyar hazánknak oltalmára 's a mostani nagy veszedelmű háborúságos változások között csendes békeségben lehető megmaradására egyedül czélozó anyai tetszésit, mivel a mostani gyűlésben az compossessor urak nagyobb részek meg nem jelenések miatt arra sem volt alkalmatosságom, hogy kegyelmetekkel in particulari szólhatván előszámlálhattam volna mindamaz fontos indétó okokat melyre való nézve teljes hiszemben vagyok, hogy kegyelmetek is annak teljesítésire mindazon példás buzgósággal elkövette volna, a mit hazájának szeretete, 's kegyes királynéjához való megmásolhatatlan jobbágyi hívsége oly környöl álló dolgokban, melyek sarkán a királyi széknak megerősítése, édes hazánk oltalma, kedves Nemzetünk mind békességes sorsa, mind óhajtott boldogulása forog, kegyelmetektől kíván, 's a mint a jelen voltak örökös dicsőségre, elfelejthetetlen érdemekre, 's különös vigasztalásomra már meg is bizonyították.

Megkívánja tudniillik a mostani hitességet ellenségünk által ki mondhatatlan dühösséggel ellenünk támasztott háborúnak mivelta, hogy a többi között ő Felsége magyar lovassága is jelesül megszaportássék, amaz egyéb külömb-külobmféle hadi készületekre, 's főképen

annyi ezrekbül álló hadi népeknek tartására naponkint kívántató terhes költség pedig fölséges asszonyunk aerariumát annyira fogyasztja, hogy a szükséges kilencz vagy tízezer magyar lovasoknak felállítására egyáltalában elégtelen. Ily akármely úttal meggyőzhetetlen szükségben azért egyetlen egy bizodalmat vetette ő Felsége a magyar úri és nemesi rendeknek már eddig is több ízben hasznosan tapasztalt hívségekben, készségekben és buzgóságokban várván anyai szívességgel kinek-kinek annyi segítségét ebben, a mennyit fölebb említett okokból indéttatván önként etökéland. Illik is hogy reménységében meg ne csalatkozzék oly kegyes asszonyunk, és javunkért, békességes megmaradásunkért, s boldogulásunkért mindenit föláldozó, s éjjel nappal fáradozó anyánk, kinek királyi malasztjához annál teljesebb bizodalommal mindennemű ügyeinkben viszont folyamodhatunk, mennél szemben szökőbb bizonyosságait és próbáit adgyuk most ő Fölsége szolgálatja elő mozdítására czélzó szives igyekezetünknek.

E féle igyekezetének kinyilatkoztatását kegyelmetektül is annál kedvesebben fogom venni, mennél hamarább óhajtok ő Fölséginek vármegyéimbéli Nemes uraimék nagy szívű eltökélésével földicsekedhetnem, mivel annak, amit ő Fölséginek ebben ajánlunk, teljes el készítésire egyébiránt is még feles üdő kívántatni fog, saját tetszésben álljon a mellett az is, hogy ő Fölségét akar lovas, ruhás s fegyveres katonával, akár azok föl állítására fordítandó kész-pénzel meg segítség, vagyok pedig oly reménységben, hogy ama proprietarius generális urat, kinek regimentéhez adatni fognak katonáink, úgy végezhetek, hogy száz forintnál többbe telni nem fog egy lovas katonának föl állítása.

Mindezekről azért vele született nemesi indulatjával, tökéletes hazafiságával és fölséges asszonyunk szolgálatjához tartozó buzgóságával egyező resolutioját mentül előbb ohajtva várván s atyai és pöspöki áldásomat kegyelmetekre adván, maradok kegyelmeteknek kész szolgálatjára. Datum Eger. Die 27 decembris 1756. Gróf Barkóczy Ferencz egri püspök. (P. H.)

Kívül: Domoszlón lakos Nemes uraiméknak sietségesen adassék.¹

II.

Sacræ Cæsareo Regiæ Majestatis Archi-Ducis Austriæ Principis Transylvaniae et Siculorum Comitis Dominæ Dominæ nostræ Clemen-

¹ Magy. Nemzeti Múzeum levéltára.

tissime nomine. Generose Nobis Honorande! Salutem et Gratiae Cæsareo Regiæ Incrementum! A prussiai király minden igaz ok nélkül nem gondolván se Istennel, se a közönséges jónak megtartására feltalált, és tett emberi törvénynyel, hadat indítván, nemcsak majd egész Saxoniát erőszakosan elfoglalta, azt illetlenül pusztítja, lakosit kegyetlenül szorongatja, sattolja (sarczolja), de már kegyelmes koronás királynénk tartományában is, úgy mint: Csehországban bérontott, és ott lévő ő Felsege hadi seregit meg is támadta, mely szándékában ugyan Isten ő Szent-Felsege eléggé megszegyenítette, nem kevés számból álló népétől részünkről valóknak, Istentől szerencsételtett fegyverek által megfosztatván. Mivel pedig följobb említett ellenség igazságtalan igyekezete még sem szűnik, hogy veszedelmes és prædát szomjuhozó szándéka tovább is ne terjedjen, méltóztatott Felseges Asszonyunk közelebb érkezett és itten kegyelmednek accludált kegyelmes rescriptumába hozzánk minden igaz híveihez maga mind elméjét, kívánságát, mind pedig szükségének mivoltát kijelenteni, tapasztalta ki-ki minden időben anyai gondviselését Kegyes Fejedelem-Asszonyunknak, úgy hogy tulajdon tárházának is nem kedvezvén valamit megmaradásunkra cselekedni lehetett bőv mértékkel elkövette. Illó azért hogy mű mind hívségünket, mind pedig hazánk becsületét ezen szükségben magunk előtt viseljük; 's régi jó eleink dicséretes példáját követvén, ily jó ily Kegyes Fejedelmünket, ellensége és annak hazánk nagyobb romlására is okot adható rossz szándéka ellen, a mivel lehet segéljük 's oltalmazzuk, példát adtanak erre már nemes szomszéd Magyarországnak főrendei, kik látván az ellenségnek ártalmas igyekezetit, magokat gyorsan resolválták, és a mint halljuk, máris feles lovasokat állítottak fel, 's gyűjtik a népet, naponként nagy olocritással. Édes hazánk rendjeinek is, se szíve, se igyekezete, 's hívsége Fejedelméhez alábbvaló nem volt, amint közelebb elmúlt háborúban is, Felseges Asszonyunk táborához számos és válogatott katonákat adván, a mennyiben állapotunk engedhette, megmutattuk, becsületet nyertünk vele külső nemzeteknél is. Melyre nézve ő Felsegéhez örökös Fejedelem-Asszonyunkhoz való hívségére 's édes hazánk tiszta szeretetére emlékeztetjük kegyelmedet, és hathatósan recommendáljuk igyekezzék kegyelmed az több familiájához tartozandókkal egyet értvén, az accludált punctumok szerint maga is egész familiájának, örökké fennmaradandó dicséretire valójában most, midőn e szükség szorgosabb Felseges Asszonyunkhoz és nemes hazánk becsületihez való, zélusát, és kötelességét megbizonyítani, és a Regium Guberniumnak minél hamarébb specificálni hány militáris lovas-személyeket cum apparatu præscripto

állít úri nemes familiájával együtt Felséges Asszonyunk kegyelmes kívánságának bételjesítésére, melyre intetik is kegyelmed atyai képen, midőn legkisebben sem kételkedik az Regium-Gubernium kegyelmed olocritásában. Sic facturi Altefata Majestas. Cæsareo Regia Benigne propensa manet. E Regio Principatus Transylvaniae Gubernio Cibinii. Die 2-da Septembris. Anno 1756. Brukenenthal m. p.

Kívül: Generoso Stephano Gáborffi de Tekerőpatak Sacrae Cæsarae Regiæque Majestatis tabulæ regiæ judiciariæ Transylvaniae Assessori fratri Nobis honorando.

A Gubernium reányomott nagy pecsétjével.¹

III.

Tekintetes Úr! A szinte 25. esztendőig tartott és rendkívül való történeteire nézve példátlan háborút, minek előtte felségesen uralkodó fejedelmünknek szövetségeseivel az ellenségén nyert fényes győzedelmi megszüntették volna, teljesek valánk örömmel, és annyi viszontagságok után valahára megnyugszunk, és dicsó emlékezetű fejedelemisszonyunk Mária Terézia csendes Uralkodása alatt hosszasan virágzott békességnek áldott gyümölcseivel, felséges Unokája szelid uralkodása alatt, ismét élni fogunk. — De egy váratlan történet által a Nemzetek ostora, megaláztatása helyéről kiszabadulván, még minek előtte a háború terhei alatt ellankadt nemzetek csak megpihenhettek, vagy némelyek honjaikba visszatérhettek volna, Európának sorsát újabb kétség alá hozta.

Azért kegyelmes fejedelmünk már egyszer Europa szabadságának visszaállítását állhatatosan czélul tévén, népeit boldogítani törekedő atyai szívetől indítatva hatalmas frigyeseivel, Európa szabadságának megtartására újra fegyverhez nyúlt, 's a mennyiben már eddig is várhatni szerencsés előmenetellel.

Valjon annyi esztendőig folytatott hadakozások után, hogy sem a kincstár a fegyveres seregek fizetésére sem az elpusztított országok azoknak táplálására, hát még egyéb tábori szükségeseknek megszerzésére, nem elégségesek, ki ne látná. Erre nézve szólít meg atyai bizodalommal felséges fejedelmünk, gabonát, zabot és lovakat kér segedelemben táborainak fentartására, melyeket személyes jelenlétével lelkesít. Az a körülállás, hogy a közelebbi mostoha esztendők valamint terméseinket, úgy jövedelmeinket megapasztották, a segedelem adását

¹ Magy. Nemzeti Múzeum levéltára.

terhessé teszi ugyan, de nem lehetetlenné. Más tartományok, még többet szenvedtek, 's mennyit nem adtanak. Hogy diétán kívül szólítottunk meg azt a szükség okozta, de törvényes jussunk védelme az ő Felsége kegyelmes rescriptumában megvagyon, a midőn a segedelem adását odatartozónak lenni benne megesmerte; sőt megújított vallo-mása által megállapította egy törvényünket, melynek megerősítését régen óhajtottuk. Minthogy pedig az hazához vonzó szeretet és a fejedelemhez viseltető hívségben vagyon az erő és az gazdagság, 's teljes reménységgel vagyok, hogy a Tekintetes Úr, ősei dicső példáját és hazafiúi kötelességét maga előtt hordozván, ezt az áldozatot megtenni el nem mulatja. Mintegy mennyi gabona és lóbeli segedelem, vagy annak pénzen megváltott ára lehetne, a mi az egész vármegyétől kért segedelemhez képest a tekintetes úr idevaló birtokától illenék annak jegyzését levelemben zártam. Hivatalosan kérem a Tekintetes urat, in natura, vagy pénzben kívánja a segedelmet ajánlani, méltóztasson engem minél hamarébb tudósítani; mivel abéli declarációját az előmbbe szabott kötelességhez képest, Ő Felségének leendő felküldés végett a F. K. fő-kormánytanácsnak bé kelletik küldeni. Tisztelettel maradván a Tekintetes Úrnak igaz köteles szolgája Katona Zsigmond, főkapitány és assessor. Deés, 20. Augusztus 1815.

Kívül: Tekintetes Galgai Rác Imre urnak, Nemes Belső-Szolnok vármegye főbirájának szives tisztelettel. Ex Offo. Poján.¹

Tekintetes Rác Imre úr birtoka 2636/48. sz. telek.

	In natura		vagy árukban		
	véka	kupa	R. F.	kr.	
Tiszta búzában	22	9 ¹ / ₈	50	30	Vékája per 2 R. F. 15 kr.
Elegyes búzában	121	3 ⁹ / ₂₄	181	54	« per 1 R. F. 30 kr.
Zabban	130	—	73	7	« per 33 ³ / ₄ kr.
Ezeknek árok			305	31	
Remonda lovak árából esik			86	29 ³ / ₄	Egy ló per 270 R. F.
Hámos lovak árából esik			59	4	« « per 220 R. F.
Tereh hordozó lovak árából esik			21	18	« « per 170 R. F.
Mindezeknek summája összességgel			472	22 ³ / ₄	

Közi: Dr. Szendrei János

¹ Szerző gyűjteményében.